

Nasjonale planer

FHH05 Palliasjon

Tidligere FHH05 Kreftomsorg

Innhold

Innledning.....	2
Om utdanningen.....	2
Overordnet læringsutbytte.....	3
Emneoversikt	4
Emnebeskrivelser.....	5
Emne 1: Etikk, samhandling og kommunikasjon.....	5
Emne 2: Palliasjon	7
Emne 3: Sykdom og palliativ omsorg.....	9
Emne 4: Yrkesutøvelse og palliativt tjenestetilbud.....	12
Emne 5: Praksis i palliasjon	14
Emne 6: Fordypning i palliasjon	16

Innledning

Tilbudet innen høyere yrkesfaglig utdanning i Norge er mangfoldig og skal være tilpasset samfunnets behov for kompetanse. Høyere yrkesfaglig utdanning skal gi kompetanse som kan tas i bruk for å løse oppgaver i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak.

De nasjonale planene for gradstudier i høyere yrkesfaglig utdanning utvikles og vedlikeholdes gjennom nasjonale fagråd.

I henhold til lov om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven, 2018), fastsettes innhold og bestemmelser for gjennomføring av utdanningene av styret ved den enkelte tilbyder av høyere yrkesfaglig utdanning. De nasjonale planene gir veiledende rammer som skal sikre at høyere yrkesfaglig utdanning innen samme studieretning holder høy og tilsvarende kvalitet og gir samme kompetanse, uavhengig av fagskole og studiested. I tillegg sikres det at fagskoleutdanningene er på riktig nivå i henhold til Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR). De nasjonale planene er dermed et viktig grunnlag når den enkelte fagskole skal utvikle egne studieplaner som utgjør det faglige grunnlaget for akkreditering av Nasjonalt organ for kvalitet i utdanning (NOKUT).

Nasjonalt fagråd for fagskoleutdanning i helse og oppvekstfag (NFFHO) har ansvar for godkjenning av nasjonale planer innen helse- og oppvekstfag. Fagrådet skal også bidra til faglig utvikling av høyere yrkesfaglig utdanning på et nasjonalt nivå, samt være et organ for samhandling mellom tilbydere av høyere yrkesfaglig utdanning i helse- og oppvekstfag, arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner samt relevante myndigheter.

Denne planen er godkjent av NFFHO, 27.06.2022.

Om utdanningen

Høyere yrkesfaglig utdanning i palliasjon har som mål å utdanne yrkesutøvere som kan ta initiativ til å utføre palliasjon til alvorlig og uhelbredelig syke pasienter i alle aldre. Palliasjon er aktiv behandling, pleie og omsorg for pasienter med alvorlig og uhelbredelig sykdom. Lindring av pasientens fysiske smerter og andre plagsomme symptomer står sentralt, sammen med tiltak rettet mot psykiske, sosiale og åndelige/eksistensielle behov. Målet med palliasjon er best mulig livskvalitet for pasienten og de pårørende.

Palliativ behandling og omsorg verken fremskynder døden eller forlenger selve dødsprosessen, men ser på døden som en del av livet. Pasienter i palliativ fase har ofte komplekse symptombilder som endrer seg hyppig og raskt, og de kan oppleve akutte tilstander og komplikasjoner som en del av forløpet. Dette kan medføre tap av fysisk funksjon, sviktende organfunksjon, polyfarmasi og et økende behov for pleie og omsorg.

Studentene skal etter fullført utdanning kunne identifisere og ivareta palliasjon til pasienter i og utenfor institusjon, samt bistå deres pårørende, som kan være både barn, ungdom og voksne. Studentene skal gjennom utdanningen utvikle sin personlige og faglige kompetanse for å kunne hjelpe målgruppen og deres pårørende til å møte de utfordringene de står overfor i forbindelse med alvorlig og uhelbredelig sykdom og behandling, eller til en verdig død.

Overordnet læringsutbytte

De overordnede læringsutbyttebeskrivelsene, også kalt O-LUB skal gi uttrykk for hva en kandidat som har gjennomført en høyere yrkesfaglig utdanning skal inneha av kompetanse beskrevet som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, i tråd med nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR), nivå 5.1.

Kunnskap
<p>Kandidaten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om palliasjon ved alvorlige og uhelbredelige sykdommer og kunnskap om konsekvenser for pasientens dagligliv og deres pårørende • har kunnskap om verdigrunnlaget for palliasjon, og om hvordan pasientsentrert tilnærming og livshjelp kan bidra til å fremme helse og livskvalitet hos pasienter med alvorlig og uhelbredelig sykdom • har kunnskap om kommunikasjon i samhandlingen med pasienter som er alvorlig og uhelbredelig syke og deres pårørende • har kunnskap om faglige verktøy i arbeidet med å kartlegge helsetilstand, ressurser, symptomer og behov hos pasienter som er i en palliativ fase og ved livets slutt • har kunnskap om tegn på at pasienten er døende og om palliasjon ved livets slutt for alvorlig og uhelbredelig syke pasienter og deres pårørende • har innsikt i rettigheter, støtteordninger, lovverk og nasjonale anbefalinger og retningslinjer knyttet til alvorlig og uhelbredelig sykdom og død • har kunnskap om organisering av tjenestetilbudet knyttet til palliasjon og kjennskap til ansvar og oppgaver for aktører og samarbeidsparter i ulike pasient- og omsorgsforløp • kan oppdatere sin kunnskap om palliasjon ved alvorlige og uhelbredelige sykdommer og ved livets slutt • forstår hvordan palliasjon er en ressurs i velferdsstaten, og bidrar til trygghet og helsefremming for alvorlig og uhelbredelig syke pasienter, samt deres pårørende og for befolkningen og samfunnet ellers
Ferdigheter
<p>Kandidaten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende kunnskap om alvorlige og uhelbredelige sykdommer og behandling til å observere symptomer og bivirkninger hos den enkelte pasient • kan anvende kunnskap om alvorlige og uhelbredelige sykdommer og behandling for å kunne iverksette ikke-medikamentelle tiltak for å lindre plagsomme symptomer og til å vurdere når det er nødvendig å trekke inn kompetanse på et høyere nivå fra tverrfaglige team • kan anvende kunnskap om pasientsentrert tilnærming, livshjelp og pårørendes betydning til å veilede om mestring når helse og funksjonsevne endres hos pasienten • kan anvende ulike kommunikasjonsformer og -teknikker i møte med alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter og deres pårørende

- kan kartlegge helsetilstand, ressurser, symptomer og behov hos alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter ved hjelp av standardiserte observasjonsskjemaer og kartleggingsverktøy
- kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for problemstillinger innen palliasjon, og kan vurdere kildene kritisk
- kan kartlegge situasjoner i møte med alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter, og identifisere faglige og etiske problemstillinger og behov for å iverksette tiltak

Generell kompetanse

Kandidaten

- har forståelse for faglige og etiske prinsipper og retningslinjer for palliasjon
- har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk ved at han/hun ivaretar alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienters integritet, brukermedvirkning og faglig forsvarlighet
- kan utføre palliasjon etter individuelle behov hos alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter
- kan bygge relasjoner med kollegaer på tvers av avdelinger og tjenestenivå for å ivareta pasientenes helhetlige behov knyttet til alvorlig og uhelbredelig sykdom, lidelse og død
- kan gjennom kunnskapsdeling, bevisstgjøring og etisk refleksjon på arbeidsplassen, bidra til å utvikle arbeidsmetoder og tjenester i palliasjon for alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter

Emneoversikt

Emnenavn	Studiepoeng
Emne 1: Etikk, kommunikasjon og samhandling	10
Emne 2: Palliasjon	5
Emne 3: Sykdom og palliativ omsorg	15
Emne 4: Yrkesutøvelse og palliativt tjenestetilbud	10
Emne 5: Praksis i palliasjon	10
Emne 6: Fordypning i palliasjon	10
Totalt	60

Emnebeskrivelser

Læringsutbyttebeskrivelsene på emnenivå (E-LUB) i denne planen er ikke utfyllende og må betraktes som veiledende. Det er opp til den enkelte fagskole å utvikle dekkende E-LUB som også ivaretar egenart og lokale faktorer gjennom egne studieplaner. Det er også viktig at E-LUBer samlet bygger opp mot de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene. Det kan innebære at O-LUBer må tilpasses i henhold til dette. Den enkelte fagskole går årlig gjennom E-LUB i sine studieplaner i tråd med egne kvalitetssikringsrutiner.

Emne 1: Etikk, samhandling og kommunikasjon

Emne 1 er felles for helse, omsorgs- og oppvekstfaglige fagskoleutdanninger. Emnet gir en grunnleggende forståelse for fagfeltet og yrkesutøvelsen.

Emne	Studiepoeng
Etikk, samhandling og kommunikasjon	10
Læringsutbytte	
<p>Kunnskaper</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om etikk og yrkesetiske prinsipp og dilemma, relevante teorier og arbeidsmåter samt etisk refleksjon. • har kunnskap om brukermedvirkning og betydningen den har for tjenestemottaker og tjenesteyter • har forståelse for psykologiske og sosiologiske prinsipper tilknyttet enkeltindividet, familien og sosialt nettverk • har kunnskap om kultur, urfolk, migrasjonshelse og mangfold i sitt møte med tjenestemottakere og samarbeidspartnere. • har kunnskap om relasjonskompetanse, samhandling og kommunikasjonsverktøy som er relevante for yrkesutøvelsen • har kunnskap om gruppeprosesser og konflikthåndtering • har kunnskap om relevant lovverk og offentlige dokumenter som regulerer fagfeltet • har kunnskap om helse-, omsorg- og oppveksttjenestene i samfunnet og deres organisering • har kunnskap om teknologiske løsninger og hvordan det påvirker samarbeidet med tjenestemottaker, pårørende og samarbeidspartnere 	

Ferdigheter

Studenten

- kan anvende kunnskap om etiske og yrkesetiske prinsipper og dilemma som grunnlag for etisk refleksjon rundt praktiske problemstillinger
- kan anvende relasjonskompetanse, samhandling og kommunikasjonsverktøy som er relevante for yrkesutøvelsen
- kan anvende kunnskap om kommunikasjonsferdigheter til profesjonell samhandling med tjenestemottaker og samarbeidspartnere
- kan finne og henviser til relevant lovverk, forskrift eller stortingsmelding som er relevant for yrkesutøvelsen
- kan anvende kunnskap om organiseringen av helse-, omsorg- og oppveksttjenestene i samhandling med tjenestemottakere og samarbeidspartnere
- kan anvende kunnskap om kultur, urfolk, mangfold og migrasjonshelse i sitt møte med tjenestemottakere og samarbeidspartnere
- kan anvende teknologiske løsninger forsvarlig og med etisk bevissthet

Generell kompetanse

Studenten

- har utviklet en etisk forståelse som kommer til uttrykk gjennom refleksjon over egen atferd, samt gjennom kommunikasjon og samhandling i situasjoner med tjenestemottakere og samarbeidspartnere
- kan bygge relasjoner basert på holdninger og verdier knyttet til helhetlig menneskesyn, likeverd og respekt, slik at tjenestemottakere og samarbeidspartnere opplever trygghet og har tillit til de ulike tjenestene
- kan utøve yrket sitt faglig forsvarlig og med etisk bevissthet
- kan samhandle med relevante tjenester innenfor helse-, omsorg- og oppvekstsektoren
- kan utføre arbeidet etter tjenestemottakerens behov og utfordringer

Tema

1 a. Etikk

- Etiske teorier og prinsipp
- Etiske dilemma
- Etikk og teknologi
- Helhetlig menneskesyn

1b. Kommunikasjon og samhandling

- Brukerperspektivet
- Relasjonskompetanse og relasjonsbygging
- Kommunikasjon i samhandling med tjenestemottaker og samarbeidspartnere
- Gruppeprosess og konflikthåndtering

1c. Lover og forskrifter

- Relevante lover, forskrifter og offentlige dokumenter for utdanningens studenter og tjenestemottaker

1d. Sosiologi og psykologi

- Utviklingspsykologi
- Sosiale roller
- Migrasjonshelse, kultur, mangfold og urfolk

Emne 2: Palliasjon

Emne 2 tar for seg sentrale begreper innen palliasjon og verdigrunnlaget som hospice-filosofien bygger på. Emnet handler også om livshjelp for å bedre livskvalitet og opplevelse av mestring og håp, slik at den enkelte kan leve best mulig i egne omgivelser, med minst mulig plager. Emnet skal øke forståelsen for hva det kan innebære å få en alvorlig og uhelbredelig sykdom for pasient og pårørende og for den fagskoleutdannede fagarbeiderens ansvar og funksjon i palliativ omsorg.

Emne	Studiepoeng
Palliasjon	5 studiepoeng
Læringsutbytte	
<p>Kunnskaper</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om hva palliativ behandling, omsorg og pleie er og omfatter • har kunnskap om hvordan alvorlig og uhelbredelig sykdom og død kan påvirke både pasient og pårørende fysisk, psykisk, sosialt og eksistensielt • har kunnskap om sorg- og krisereaksjoner knyttet til det å få eller å være nær pårørende til en som får alvorlig og uhelbredelig sykdom • har kunnskap om hva livshjelp innebærer og hvordan det kan bidra til å fremme livskvalitet, mestring og håp hos alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter og deres pårørende • har kunnskap om døden i et historisk og kulturelt perspektiv • forstår hva det betyr for pasient og pårørende å ha en pasientsentrert tilnærming i palliativ behandling, pleie og omsorg • har kunnskap om hospice-filosofiens egenart, verdigrunnlag og betydning i samfunnet 	

Ferdigheter

Studenten

- kan anvende kunnskap om pasientsentrert tilnærming til å ivareta brukermedvirkning og integritet hos alvorlig og uhelbredelige syke og døende pasienter
- kan anvende kunnskap om reaksjoner på sorg og krise i møte med pasienter med alvorlig og uhelbredelig sykdom og deres pårørende
- kan finne informasjon om ulike kulturelle aspekter knyttet til alvorlig sykdom og død for å møte individuelle ønsker og behov hos pasient og pårørende

Generell kompetanse

Studenten

- har forståelse for egen yrkesrolle, ansvar og oppgaver i den palliative omsorgen for alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter og deres pårørende
- kan utøve pleie og omsorg for alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter i tråd med verdigrunnlaget for palliasjon og hospice-filosofien og pasientsentrert tilnærming

Sentrale tema

2a. Palliasjon – hva er palliasjon?

- Palliasjon
- Livsforlengende behandling
- Hospice-filosofien
- Livshjelp
- Pasientsentrert tilnærming
- Integritet
- Livskvalitet, håp og mestring

2b. Alvorlig og uhelbredelig sykdom - hva det kan innebære for pasient og pårørende

- Akutt og kronisk syk
- Psykiske reaksjoner
- Åndelige og eksistensielle utfordringer
- Ethiske utfordringer
- Påvirkning av nettverk og omgivelser
- Sosiale omveltninger
- Pårørende
- Barn og unge som pårørende
- Krise og sorg
- Den fagskoleutdannede fagarbeiderens ansvar og funksjon i møte med alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter og deres pårørende

2c. Døden i et historisk og kulturelt perspektiv

- Døden i et historisk perspektiv
- Sykdom og død i ulike kulturer

Emne 3: Sykdom og palliativ omsorg

Emne 3 tar for seg ulike alvorlige sykdommer og hvordan sykdommene og behandlingen påvirker pasientens behov i palliativ fase og ved livets slutt. Bruk av standardiserte observasjonsskjemaer og kartleggingsverktøy for å kartlegge helsetilstand, ressurser, symptomer og behov hos alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter vektlegges i dette emnet. Emnet omhandler også pleie og omsorg ved livets slutt og det å styrke pårørende i å være, og å oppleve å være, en ressurs for pasienten.

Emne	Studiepoeng
Sykdom og palliativ omsorg	15 studiepoeng
Læringsutbytte	
<p>Kunnskaper</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om alvorlige hjerte- og lungesykdommer, nyresykdommer, nevrologiske sykdommer, kreft og demens og om symptomer, plager og behov sykdommene kan gi i palliativ fase og ved livets slutt • har kunnskap om konsekvenser som ulike alvorlige og uhelbredelige sykdommer kan ha for pasientens dagligliv og om bivirkninger av behandlingen • har kunnskap om pårørendes rolle og betydning i palliativ fase • har kunnskap om ulike standardiserte observasjonsskjemaer og kartleggingsverktøy som kan brukes for å observere og dokumentere symptomer hos pasienter som er i palliativ fase • har kunnskap om tiltak for å forebygge og lindre plagsomme symptomer hos pasienter i palliativ fase • har kunnskap om endringer i pasientens tilstand som kan tyde på at døden er nært forestående • har kunnskap om tiltaksplaner i livets slutfase • har innsikt i nasjonale handlingsprogram og retningslinjer knyttet til palliasjon • har kunnskap om alternativ og komplementær behandling som kan bidra til å forebygge og lindre plagsomme symptomer 	

Ferdigheter

Studenten

- kan anvende kunnskap om alvorlige sykdommer og palliasjon til å delta i palliativ behandling, og til å planlegge og iverksette ikke-medikamentelle tiltak som ivaretar pasientens behov for å forebygge og lindre plagsomme symptomer, og tilpasset pasientens alder og forutsetninger
- kan anvende kunnskap om konsekvenser av sykdom og bivirkninger av behandling hos alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter, til å planlegge og iverksette ikke-medikamentelle tiltak i samarbeid med pasienten, og tilpasset pasienten alder og forutsetninger
- kan anvende kunnskap om pårørendes rolle og betydning i palliativ fase til å styrke pårørende i å være, og å oppleve å være, en ressurs for pasienten
- kan anvende standardiserte observasjonsskjemaer og kartleggingsverktøy som er tilpasset ulike pasientgrupper til å kartlegge helsetilstand, ressurser og symptomer og til å identifisere behov for lindrende tiltak hos pasienter i palliativ fase og ved livets slutt
- kan delta i bruk av tiltaksplaner i livets slutfase for å kvalitetssikre oppfølging av døende pasienter og deres pårørende
- kan observere og identifisere endringer i pasientens tilstand som kan tyde på at døden er nært forestående

Generell kompetanse

Studenten

- har forståelse for nasjonale handlingsprogram og faglige retningslinjer for palliasjon og hvordan dette påvirker yrkesutøvelsen
- har forståelse for hvordan bruk av standardiserte observasjonsskjemaer og kartleggingsverktøy bidrar til å kvalitetssikre den palliative omsorgen for alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter
- har forståelse for og kan reflektere over faglige og etiske utfordringer og dilemmaer i møte med alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter
- kan utføre palliasjon for alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienters etter deres ønsker og individuelle behov

Sentrale tema

3a. Palliativ, symptomforebyggende og symptomlindrende behandling og omsorg

- Hyppig forekommende symptombilder i palliativ fase:
 - o Smerte
 - o Kvalme, brekninger og oppkast
 - o Obstipasjon og diaré
 - o Munntørrhet og andre plager fra munn og svelg
 - o Redusert appetitt, vekttap og dehydrering
 - o Dyspné

- o Infeksjon
- o Delirium
- o Komplikasjoner ved immobilitet
- o Depresjon og angst
- Symptomforebyggende og symptomlindrende behandling og omsorg
 - o Medikamentell behandling
 - o Palliativ kirurgi og strålebehandling
 - o Omsorg og ikke - medikamentell behandling
 - o Alternativ og komplementær behandling

3b. Kartlegging og vurdering av symptomer

- Bruk av kartleggingsverktøy og standardiserte observasjonsskjemaer innen palliasjon
- Vurderingskompetanse
- Den fagskoleutdannede fagarbeiderens rolle i kartleggingsarbeid
- Dokumentasjon

3c. Alvorlige sykdommer

- Hjertesykdom - hjertesvikt
- Lungesykdom – KOLS
- Nyresykdom - nyresvikt
- Nevrologiske sykdommer- Multippel sklerose (MS), Parkinsons sykdom og amyotrofisk lateral sklerose (ALS)
- Kreftsykdommer – brystkreft, lungekreft, tarmkreft, prostatakreft, føflekkreft, tumor cerebri og metastasering
- Demens

3d. Konsekvenser av alvorlig sykdom og behandling, ivaretagelse av grunnleggende behov

- Ernæringsproblemer og kakeksi
- Funksjonssvikt
- Nedsatt immunforsvar
- Fatigue
- Endret selvbylde og seksualitet
- Bivirkning av behandling
- Pårørendes rolle og betydning i den palliative fasen
- Palliasjon til personer med psykisk utviklingshemming

3e. Pleie og omsorg ved livets slutt

- Tegn på nær forestående død
- Tiltaksplan ved livets slutt (LSD)
- Ethiske utfordringer i livets slutfase
- Ivaretagelse av pårørende

Emne 4: Yrkesutøvelse og palliativt tjenestetilbud

Emne 4 handler om det palliative tjenestetilbudet, aktører, organisering og samhandling i pasienttilpassede forløp, samt ulike aspekter knyttet til hjemmedød. Emnet skal gi studentene økt bevissthet om egen yrkesrolle og ansvar knyttet til kommunikasjon, medarbeiderskap, veiledning og fagutvikling på arbeidsplassen.

Emne	Studiepoeng
Yrkesutøvelse og palliativt tjenestetilbud	10 studiepoeng
Læringsutbytte	
<p>Kunnskaper</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om profesjonell kommunikasjon i møte med alvorlig og uhelbredelig syke pasienter, pårørende og kollegaer • har kunnskap om veiledning og pedagogiske prinsipper i yrkesutøvelsen • har innsikt i sosiale og økonomiske rettigheter og støtteordninger ved alvorlig sykdom og dødsfall • har kunnskap om det palliative tjenestetilbudet i den kommunale helse- og omsorgstjenesten og i spesialisthelsetjenesten • har innsikt i pasienttilpassede forløp til alvorlig og uhelbredelig syke pasienter • har kjennskap til ulike aktører og samarbeidsparters ansvar og oppgaver i ulike pasient- og omsorgsforløp for pasienter med alvorlig og uhelbredelig sykdom • har kunnskap om tverrfaglig samarbeid og koordinering av helsetjenester til pasienter med alvorlig og uhelbredelig sykdom • har kunnskap om familieomsorg, frivillige aktører og interesse- og brukerorganisasjoner knyttet til palliasjon • har kjennskap til regionale kompetansetjenester for lindrende behandling • har kunnskap om det palliative tjenestetilbudet til barn og unge og deres familier • har innsikt i kunnskapsbasert praksis • har kunnskap om fagutvikling og innovasjon i helse- og omsorgssektoren • kan oppdatere sin kunnskap om velferdsteknologiske løsninger knyttet til palliasjon 	
<p>Ferdigheter</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende kunnskap om veiledning og pedagogiske prinsipper til å informere og veilede pasienter og deres pårørende • kan anvende kunnskap om medarbeiderskap og organisasjonskultur til å bidra til et godt arbeidsmiljø • kan anvende kommunikasjonsferdigheter og teknikker i samtale med alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter og deres pårørende 	

- kan anvende relasjonskompetanse i samarbeid med pasienter, pårørende, frivillige aktører og interesse- og brukerorganisasjoner
- kan finne informasjon og fagstoff til å kunne informere og veilede pasienter og deres pårørende om det palliative tjenestetilbudet, sosiale og økonomiske rettigheter og støtteordninger ved alvorlig sykdom og dødsfall

Generell kompetanse

Studenten

- har et bevisst forhold til egne verdier knyttet til sykdom, lidelse og død og til eget faglig og personlig engasjement og begrensninger
- har mot til å samtale med alvorlig og uhelbredelig og døende pasienter og deres pårørende
- kan bygge relasjoner og delta i tverrfaglig samarbeid med kollegaer på tvers av fag, avdelinger og tjenestenivå
- kan gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon på arbeidsplassen bidra, til å utvikle arbeidsmetoder og tjenester i palliasjon for alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter

Sentrale tema

4a. Aktører og organisering av det palliative tjenestetilbudet

- Det palliative tjenestetilbudet i spesialisthelsetjenesten
- Det palliative tjenestetilbudet i den kommunale helse- og omsorgstjenesten
- Familieomsorg
- Lærings- og mestringssentre
- Interesse- og brukerorganisasjoner
- Frivillige aktører
- Det palliative tjenestetilbudet til barn, unge og deres familier
- Samhandling og koordinering av tjenester
- Pasienttilpassede forløp
- Palliativ plan og koordinator
- Sosiale og økonomiske rettigheter og støtteordninger ved alvorlig sykdom og dødsfall
- Hjemmedød
- Velferdsteknologi

4b. Yrkesutøvelse, kommunikasjons- og veiledningskompetanse

- Yrkesrolle og identitet
- Relasjonskompetanse
- Tverrfaglig samarbeid
- Samarbeid med pårørende og frivillige aktører
- Kommunikasjons- og veiledningskompetanse
 - Evne til å se og la seg berøre
 - Evne til å lytte

- Mot til samtale
- Forhåndssamtale om livets siste fase
- Grunnleggende pedagogiske prinsipper og undervisning
- Kunnskapsbasert praksis
- Fagutvikling

Emne 5: Praksis i palliasjon

Praksis gjennomføres som utplassering eller som utviklingsarbeid på egen arbeidsplass innen fagfeltet. Praksis skal ha en varighet på minimum 10 uker, utplassering skal dessuten ha et omfang på minimum 225 timer. Utviklingsarbeid på egen arbeidsplass består i å forberede, planlegge, gjennomføre og evaluere et forbedringsarbeid knyttet til sentrale tema i utdanningen. Alle studenter i praksis, både utplassering og utviklingsarbeid på egen arbeidsplass skal ha veiledning i praksisperioden.

Emne	Studiepoeng
Praksis i palliasjon	10 studiepoeng
Læringsutbytte	
<p>Kunnskaper</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> ● har kunnskap om hva som kjennetegner pasienter med alvorlig og uhelbredelig sykdom og om hvordan kompleksiteten gir konsekvenser for omsorgsutøvelsen ● har kunnskap om standardiserte observasjonsskjemaer og kartleggingsverktøy i arbeidet med å kartlegge helsetilstand, ressurser, symptomer og behov hos pasienter som er i palliativ fase ● har kunnskap om organisering av tjenestetilbudet knyttet til palliasjon og kjennskap til ansvar og oppgaver for aktører og samarbeidsparter ● har innsikt i kunnskapsbasert praksis, kunnskap om fagutvikling og kan oppdatere sin kunnskap om utviklingsprosjekter i helsetjenesten 	
<p>Ferdigheter</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kan anvende kunnskap om alvorlige og uhelbredelige sykdommer og behandling, til å observere symptomer og bivirkninger hos den enkelte pasient ● kan anvende kunnskap om den alvorlig og uhelbredelig syke til å planlegge og iverksette tiltak som ivaretar pasientens behov for palliasjon ● kan anvende kommunikasjonsformer og -teknikker profesjonelt i samarbeidet med pasienter, pårørende, frivillige, kollegaer og andre yrkesgrupper ● kan anvende standardiserte observasjonsskjemaer og kartleggingsverktøy som er tilpasset pasientgrupper på praksisplassen til å kartlegge helsetilstand, ressurser 	

og symptomer og til å identifisere behov for lindrende tiltak hos pasienter i palliativ fase

- kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for problemstillinger knyttet til palliasjon i praksis
- kan kartlegge situasjoner i praksis og identifisere faglige og etiske problemstillinger og behov for å iverksette tiltak

Generell kompetanse

Studenten

- har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk ved at han/hun ivaretar alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienters integritet, brukermedvirkning og faglig forsvarlighet i praksis
- kan utføre palliasjon etter alvorlig syke og døende pasienters ønsker og individuelle behov og i tråd med pasientsentrert tilnærming og verdigrunnlaget for palliasjon
- kan bygge relasjoner med kollegaer og på tvers av avdelinger og tjenestenivå for å ivareta pasientenes helhetlige behov knyttet til sykdom, lidelse og død
- kan gjennom kunnskapsdeling, bevisstgjøring og etisk refleksjon på arbeidsplassen, bidra til kvalitetsforbedring i palliasjon for alvorlig syke og døende pasienter

I tillegg gjelder følgende læringsutbyttebeskrivelse for utviklingsarbeid på egen arbeidsplass:

Studenten

- kan bidra til kvalitetsforbedring innen palliasjon på arbeidsplassen ved å forberede, planlegge, gjennomføre og evaluere utviklingsarbeid innenfor et avgrenset område

Emne 6: Fordypning i palliasjon

Studenten skal skrive en fordypningsoppgave ut fra selvvalgt tema og problemstilling, og med utgangspunkt i overordnet læringsutbytte for utdanningen. Studenten skal vise evne til å anvende relevant teori og erfaringer fra egen yrkesutøvelse til å drøfte den aktuelle problemstillingen. Studenten skal ha tilbud om veiledning knyttet til arbeidet med fordypningsoppgaven.

Emne	Studiepoeng
Fordypning i palliasjon	10 studiepoeng
Læringsutbytte	
<p>Kunnskaper</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har innsikt i kunnskapsbasert praksis • har kunnskap om fagutvikling og kan oppdatere sin kunnskap om nasjonale planer, utviklingsprosjekter og innovasjon i helse- og omsorgssektoren • kan oppdatere sin kunnskap om palliasjon til pasienter med alvorlige og uhelbredelige sykdommer og ved livets slutt 	
<p>Ferdigheter</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende kunnskap til å belyse, vurdere og reflektere faglig, etisk og juridisk over en valgt problemstilling knyttet til palliasjon • kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for en valgt problemstilling knyttet til palliasjon • kan vurdere kritisk ulike kilder for informasjon og fagstoff • kan innenfor eget ansvars- og arbeidsområde kartlegge situasjoner og identifisere behov for, planlegge, iverksette og evaluere tiltak knyttet til palliasjon for alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter 	
<p>Generell kompetanse</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for yrkesetiske retningslinjer som regulerer yrkesutøvelsen innen helsetjenesten • har forståelse for pasientsentrert tilnærming og for verdigrunnlaget for palliasjon • har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk ved refleksjon rundt hvordan alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienters integritet, brukervedvirkning og faglig forsvarlighet ivaretas 	

- kan gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon på arbeidsplassen, bidra til å bedre kvaliteten på det palliative tilbud til alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter og deres pårørende